

Jeugdparticipatie bij overheidsbesluiten in de Europese Unie

“Als je iets wilt doen voor een kind, heeft het geen zin om met de ouders te praten. Vraag eerst het kind zelf wat hij of zij wil.” (Malta*)

Dit is een kort verslag van ons onderzoek naar jeugdparticipatie bij overheidsbesluiten en politieke processen in Europa.

Kinderen hebben het recht om hun mening te geven. Overheden moeten zich inspannen om te luisteren naar alle kinderen die gehoord willen worden.

Overheden moeten de ideeën van kinderen meewegen bij besluiten, zoals besluiten over wetten, beleid, diensten en overheidsuitgaven. We hebben de stand van zaken rond jeugdparticipatie onderzocht in de Europese Unie tussen 2012 en 2020.

Hoe en waar deden we onderzoek?

We hebben gekeken naar jeugdparticipatie bij overheidsbesluiten op internationaal niveau, in 28 landen op nationaal niveau en in tien landen op lokaal niveau.

In door ons opgezette focusgroepen konden 224 kinderen en jongeren hun ideeën delen. Zij kwamen uit Bulgarije, Cyprus, Finland, Duitsland, Ierland, Malta, Nederland, Portugal, Slovenië en Spanje. Ook hebben we 64 volwassenen geïnterviewd. Verder hebben we verschillende documenten en websites bestudeerd.

Een overzicht van de participatiemogelijkheden die we tegenkwamen, is [hier](#) te vinden.

* Alle quotes zijn van kinderen. Om hun identiteit te beschermen, noemen we alleen hun land.

Hoe delen kinderen hun ideeën met de overheid?

Kinderen laten de overheid weten wat hun ideeën zijn via adviesraden, parlementen, forums, panels, conferenties, onderzoeken, online gesprekken, creatieve activiteiten, campagnes en stakingen.

Kinderraden, jongerenraden en parlementen voor kinderen en jongeren bestaan al sinds de jaren '40 van de vorige eeuw. Er zijn nu in 27 landen adviesraden op nationaal en lokaal niveau. Ook zijn er mogelijkheden voor kinderen en jongeren om hun mening te geven over EU-beleid. Dertien landen hebben een kinder- of jongerenparlement. De adviesraden en parlementen zijn op veel verschillende manieren georganiseerd. Parlementen zijn vaak jaarlijkse educatieve evenementen waar kinderen aanbevelingen kunnen doen.

In zes parlementen kunnen kinderen voorstellen doen voor nieuwe wetten. Sommige parlementen en adviesraden hebben nauw contact en regelmatig overleg met lokale, nationale en internationale overheden of politici. Soms bieden overheden, kindermobudspersonen en organisaties de mogelijkheid om te participeren. Maar kinderen moeten meer kansen krijgen om hun ideeën te delen met de overheid.

“We begrijpen de taal en ideeën van de volwassenen niet. Hun toespraken en bijeenkomsten zijn zo saai.” (Bulgarije)

“Je kunt het beste hulp krijgen van iemand met ervaring en kennis over participatie, ongeacht zijn of haar leeftijd.” (Cyprus)

Wat helpt?

- Veilige ruimtes en ongedwongen bijeenkomsten
- Online platforms met ideeën van kinderen voor de overheid
- Kinderen die het voortouw nemen
- Bewegingen zoals *Fridays For Future*
- Groepen kinderen die contact hebben en samenwerken

Doen kansarme kinderen mee?

Kansarme kinderen worden nauwelijks betrokken bij participatiemogelijkheden voor kinderen.

Bevoorrechte kinderen zijn vaker in de gelegenheid om deel te nemen aan adviesraden en parlementen voor kinderen en jongeren. Slechts vier landen hebben regels die de participatie van kansarme kinderen in nationale adviesraden waarborgen; andere landen proberen dit voor elkaar te krijgen.

Evenveel meisjes als jongens krijgen de kans om te participeren. Maar jonge kinderen, kinderen met een handicap, Roma-kinderen, vluchtelingenkinderen en jonge lhbtqi'ers hebben minder participatiemogelijkheden. In tenminste twaalf landen kregen kansarme kinderen eenmalig de kans om te participeren. Er kan nog veel meer gedaan worden om inclusieve participatie te bereiken.

“Hoe kunnen kinderen participeren die in armoede leven, kinderen zonder internet, kinderen die bang zijn of thuis worden mishandeld? De Europese Unie moet ervoor zorgen dat deze kwetsbare kinderen kunnen meedoen in participatiestructuren.” (Cyprus)

Wat helpt?

- Maak duidelijk hoe kansarme kinderen kunnen meedoen.
- Moedig deze kinderen aan en maak ruimte voor hen in alle participatiestructuren.
- Gebruik eenvoudige, begrijpelijke taal.
- Publiceer toegankelijke documenten over alle onderwerpen die kinderen belangrijk vinden.
- Vraag hulp aan gespecialiseerde organisaties en maak een plan hoe alle kinderen kunnen meedoen – en zorg ervoor dat het wordt uitgevoerd.

Nemen overheden de ideeën van kinderen mee in hun besluiten?

Nee, jeugdparticipatie heeft nauwelijks invloed op overheidsbesluiten.

Kinderen mogen soms voorstellen doen die resulteren in wetten. Soms worden wetten aangepast op basis van ideeën van kinderen. Ook is er weleens sprake van een attitudeverandering. Maar kinderen hebben onvoldoende toegankelijke informatie. Kinderen spelen geen rol in de complete besluitvormingsprocessen. Er is nauwelijks sprake van feedback, monitoring en evaluatie.

In slechts vier van de 27 landen is de overheid wettelijk verplicht om de mening van kinderen en jongeren mee te wegen bij besluiten. Voor overheden zijn de ideeën van kinderen niet meer dan aanbevelingen. Sommige volwassenen hebben geen vertrouwen in jeugdparticipatie. Veel kinderen hebben de vervelende ervaring dat hun mening niet serieus wordt genomen.

“We hebben ruimte nodig om onze mening te geven en ook de toezegging van beslissers dat ze hun best doen om onze voorstellen te realiseren.” (Spanje)

“Ik denk dat het afhangt van de politicus. Of ze maken zich hard voor naleving van kinderrechten, of ze hebben er helemaal niets mee.” (Ierland)

Wat helpt?

- Ontwikkel nationale wetten en plannen die ervoor zorgen dat de ideeën van kinderen worden meegewogen bij overheidsbesluiten.
- Ondersteun en versterk mogelijkheden voor jeugdparticipatie.
- Zorg ervoor dat overheden de mening van kinderen laat meetellen in al hun werk.
- Geef kinderen feedback over hoe hun mening invloed heeft gehad.
- Moedig lokale, nationale en internationale beslissers aan hun politieke macht te gebruiken om rekening te houden met de ideeën van kinderen.
- Verander de houding van volwassenen ten opzichte van kinderen.

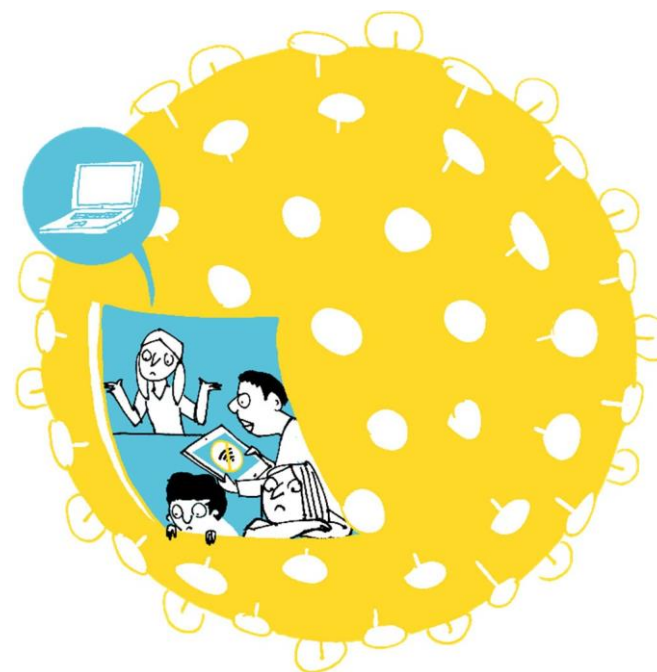

Wat is de invloed van COVID-19 op jeugdparticipatie?

Kinderen hebben bijgedragen aan de bewustwording rond COVID-19. Ook hebben ze familie, vrienden en gemeenschappen ondersteund. Door het virus voelden sommige kinderen zich verdrietig en genoten ze minder van het leven. Sommige kinderen hadden te maken met meer armoede en minder zelfvertrouwen.

Niet alle kinderen krijgen gelijke kansen om hun stem te laten horen. Tijdens COVID-19 konden kinderen vooral online participeren. Daardoor namen sommige kinderen vaker deel aan overleggen. Andere kinderen konden in gesprek gaan met politici die zich op grote afstand bevonden. Sommige kinderen deelden hun ideeën over COVID-19 op internationaal en nationaal niveau. Maar enkele participatiemogelijkheden vielen weg. Niet iedereen heeft thuis internet of genoeg informatie.

Kinderen willen weten waarom hun ideeën niet zijn gebruikt in besluitvormingsprocessen.

“Toen we voorstellen wilden formuleren, zaten we thuis en konden we niet zien wat er slechter of beter ging.” (Spanje)

Wat kan de Europese Unie doen om jeugdparticipatie bij overheidsbesluiten in Europa te verbeteren?

- Stimuleer jeugdparticipatie op de lange termijn – en steun dit financieel.
- Maak jeugdparticipatie een prioriteit.
- Verdedig het recht van kinderen om te participeren.
- Wees een rolmodel voor landen binnen en buiten de Europese Unie.
- Stel normen op en zorg dat ze worden nageleefd.
- Betrek kinderen bij bestaande beleidsprocessen en bij het stemmen.
- Zorg in het geval van online platforms dat kinderen feedback krijgen over hoe hun ideeën zijn gebruikt.
- Versterk informatiedeling, kennis en vaardigheden – en steun dit financieel.

